
SIA JĒKABPILS AUTOBUSU PARKS RISKU VADĪBAS POLITIKA

1. Vispārīgā informācija

Risku vadības politikas (turpmāk – politika) mērķis ir noteikt vienotus risku vadības pamatprincipus un atbildību sadalījumu, lai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu būtiskākos uzņēmuma darbības negatīvi ietekmējošos faktoros, nodrošinot sabiedrības stratēģisko mērķu sasniegšanu, veiksmīgu attīstību un samazinot potenciālos zaudējumus un/vai reputācijas kaitējumu.

Politikai jāveicina efektīva stratēģisko lēmumu pieņemšana, kā arī jānodrošina uzņēmuma darbībā iesaistīto pušu izpratne par stratēģisko virzienu izvēli un racionalitāti, būtiskākajiem ar mērķu īstenošanu saistītajiem riskiem, kā arī principiem un metodēm ar kādām riski tiek vadīti.

Ar risku uzņēmumā tiek saprasta tāda nākotnes notikumu iespējamība, kuram ir negatīva ietekme un kura apdraud sabiedrības funkciju kvalitatīvu izpildi un mērķu sasniegšanu.

2. Risku vadības mērķis un uzdevumi

Risku vadības mērķis ir novērst nepārdomātu lēmumu pieņemšanu, neracionālu resursu izmantošanu, kā arī minimizēt nākotnes zaudējumus no nevēlamiem notikumiem un maksimizēt ieguvumus pie pastāvošā risku līmeņa. Risku vadībai uzņēmumā ir regulējošā, aizsargājošā un analītiskā funkcija.

Risku vadība ir vērsta uz izsvērtu lēmumu pieņemšanu saistībā ar attīstības stratēģiskajiem virzieniem un mērķiem, kā arī to risku vadību, kas būtiski uzņēmuma funkciju kvalitatīvai izpildei un stratēģisko mērķu sasniegšanai.

Risku vadības uzdevumi ir identificēt, novērtēt un interpretēt riskus, to varbūtību un seku galarezultātu, kā arī plānot un vadīt to mazināšanas, kontroles un uzraudzības pasākumus.

Risku vadība ir neatņemama uzņēmuma pārvaldības sastāvdaļa un viens no galvenajiem vadības procesiem līdzās stratēģiskajai vadībai un kvalitātes vadībai.

3. Risku vadības pamatprincipi

Risku vadībai SIA Jēkabpils autobusu parks tiek izmantota sistemātiska pieeja, tā tiek īstenota kā ciklisks, nepārtraukts process.

Piesardzības princips - vadība ir stabila un konservatīva. Sabiedrība ievēro piesardzību, uzņemas riskus tikai zināmās darbības jomās, nepieļauj pārmērīgu risku nevienā no tām, nosaka ierobežojumus vai atsakās no darbību veikšanas, ja konstatēts paaugstināts risks. Uzņēmums atsakās no tādiem darījumiem, kas pakļauti ievērojamiem juridiskajiem riskiem vai neskaidrai atbildībai.

Risku vadības vides princips - nodrošina tādas iekšējās vides un pārvaldes kultūras izveidi, kurā uzsvērti augsti ētiskās uzvedības standarti visos organizatoriskās struktūras līmeņos, kas veicina efektīvu iekšējo kontroli.

Obligātuma princips - uzņēmums nodrošina, ka risku vadības prasības ir obligātas visiem darbiniekiem.

Nepārtrauktības princips - izskata risku vadību kā pastāvīgu un nepārtrauktu procesu - risku identifikācija, analīze, lēmumu pieņemšana, to īstenošana un izpildījuma kontrole. Regulāri tiek veikta riska vadības sistēmu pārskatīšana, efektivitātes novērtēšana un pilnveidošana atbilstoši izmaiņām uzņēmuma darbībā.

Atbilstības princips – atbilstoši savai darbībai un attīstības stratēģijai, nosaka pieņemamā Riska līmeni un mazināšanas pasākumus. Sabiedrība nodrošina savlaicīgu un atbilstošu informācijas plūsmu, kas ļauj pieņemt adekvātus lēmumus.

Līdzsvara princips - veido riska vadību tā, lai nodrošinātu līdzsvaru starp iespējamiem zaudējumiem un izdevumiem šo zaudējumu novēršanai.

Regularitātes princips - risku identificēšanas, novērtēšanas, kontroles un pārskatu sniegšanas periodiskums.

Caurskatāmības princips - publiski informē sabiedrību par uzņēmuma risku pārvaldību, ciktāl tas nepieciešamas sabiedrības interešu aizsardzībai, informācijas pieejamību mājaslapā atbilstoši iekšējiem un ārējiem normatīvajiem aktiem.

Disciplīnas princips - īsteno pastāvīgu kontroli par risku vadības regulējošo prasību un pilnvaru ievērošanu. Par reglamentējošo normu pārkāpumiem tiek paredzēti disciplinārie sodi.

Ziņošanas princips – ir noteikts kam un kādā veidā tiek ziņots par pārkāpumiem un neatļautām darbībām.

Risku vadības paņēmieni tiek pielietoti konsekventi visās uzņēmuma darbības jomās, iesaistot visas struktūrvienības.

4. Risku iedalījums

Lai nodrošinātu efektīvu risku vadību, uzņēmuma riski tiek iedalīti risku kategorijās, kas apvieno pēc potenciālajām sekām, tie tiek izdalīti:

- Stratēģiskie riski - saistīti ir lēmumu pieņemšanu par stratēģiju un attīstību, investīciju projektu īstenošanu, reputāciju, jaunu attīstības virzienu plānošanu un ieviešanu, atbildības deleģēšanu, iepirkumiem;
- Operatīvās darbības riski - saistīti ar cilvēkresursu pārvaldību, tehnoloģiju darbību, drošības pasākumu, infrastruktūras uzturēšanas un ekspluatācijas, ražošanas procesu nodrošināšanas, ritošā sastāva ekspluatācijas, pakalpojumu sniegšanas procesu nodrošināšanu;
- Tiesiskie riski - saistīti ar normatīvo aktos ietvertu prasību ievērošanu, līgumsaistību kontroli, fizisko personu datu aizsardzības nodrošināšanu;
- Ārējās vides riski - konflikti, politiskā ietekme, izmaiņas likumos un regulējumā, dabas katastrofas, terorisms, meteoroloģiskie apstākļi;
- Korupcijas riski - rīcība ar finanšu līdzekļiem un mantu, lēmumu pieņemšanu);
- Finanšu Riski - sabiedrības finanšu stabilitātes nodrošināšanas, budžeta plānošanas un kontroles, kredītspējas, darījumu slēgšanas, likviditātes un naudas plūsmas riska kontrole
- Drošības riski - satiksmes drošības, fiziskās infrastruktūras drošības, IT drošības u.c. riski.

5. Uzņēmuma risku procesu vadība

Risku novērtējumu izmanto, nosakot darbību efektivitāti, īstermiņa darbības plānus vai veicamos pasākumus, procesa norisē iesaistīto darbinieku kompetences līmeni, kā arī esošās kontroles procedūras.

Risku vadība tiek strukturēta piecos galvenajos soļos:

1. risku identificēšana;
2. risku novērtēšana saskaņā ar izstrādātu metodiku, kuras ietvaros tiek izvērtēta konkrēta riska iestāšanās varbūtība tuvāko 12 mēnešu laikā, kā arī šī riska iespējamās sekas, tādējādi nosakot riska kopējo vērtību (varbūtības un seku vērtējuma reizinājums) un būtiskumu, kas tiek norādīts risku reģistrā. Par būtiskiem tiek uzskatīti "kritiski" un "augsti" novērtētie riski, kā arī tādi riski, kuru varbūtība ir zema, bet potenciālās sekas – kritiskas (piemēram, nozīmīgi satiksmes drošības riski);
3. risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšana un īstenošana;
4. risku ziņošanas procedūra un periodiskums;
5. risku vadības procesa koordinēšana un kontrole.